

[Søvndal]

tilbage: flere ingeniøruddannelser, omskoling af langvarigt uddannede, kvinder over i mandefagene og mobilitetsfremmende ydelser.

Jeg synes, der er mange paradokser i denne redegørelse om det, der tidligere er blevet kaldt paradoksproblemet, hvis regeringen alvorligt mener, der er flaskehalsproblemer. Det mest paradoksale er, at regeringen de sidste tre år drastisk har beskåret arbejdsformidlingen, de tekniske skoler og specialarbejderskolerne og dermed er direkte medvirkende årsag til, at der kan komme til at mangle uddannet arbejdskraft, samt at regeringen i øvrigt på en række punkter ikke har foretaget sig noget.

Jeg vil nævne fire paradokser, som jeg synes er de mest iøjnefaldende.

Fru Elsebeth Kock-Petersen var inde på, at det er vigtigt, at de folk, der er tættest på ude lokalt, er dem, man lytter til og giver indflydelse. Så sent som i Jydske Tidende i søndags kunne man læse om, at 140 ledige i Sønderjylland måtte sige nej til job, fordi specialarbejderskolen i Åbenrå er økonomisk i klemme. Jeg hørte også fru Elsebeth Kock-Petersen tale om, at det ikke var så godt med en central styring. Jeg synes, eksemplet her tyder på det modsatte, at det faktisk ville være en fordel, om man styrede en lille smule.

Grunden til, at man ikke kan uddanne de 140, der altså er job til, er, at der er kommet besked fra undervisningsministeriet om at spare 1,5 mill. kr. Det samme gør sig gældende på andre specialarbejderskoler. De står med ønsker om uddannelser lokalt, de står med ledig kapacitet, men mangler driftskapital.

Jeg skal nævne et par nøgletal fra specialarbejderuddannelserne. Der blev i 1985 brugt 507 mill. kr., i 1986 er det skåret ned til 491 mill. kr. Er det ikke paradoksalt i den situation, vi står i? Specialarbejderskolerne har alene for 1986 indsendt yderligere ønsker for i alt 96 mill. kr. for at kunne imødekomme ønsker om lokale uddannelser. Sker der noget her?

Det andet paradoks: på de tekniske skoler er der fra 1984 til 1987 dels gennemført, dels planlagt besparelser på i alt 338 mill. kr. eller 20 pct.

Konsekvensen er et årligt fald i antallet af uddannelsespladser, der er langt større end de 5.455 ubesatte job, der nævnes i redegø-

relsen for en dag i efteråret 1985, hvor redegørelsens tal er hentet ind. Fra 1984 til 1986 har der været et fald på 5.600 pladser på de tekniske skoler. Situationen her i sommer er den, at der er 45.850, der har søgt optagelse på de tekniske skoler, men der er kun 35.000 pladser, altså en mangel på langt over 10.000 pladser. Det er et problem, der talmæssigt er dobbelt så stort som det meget omtalte flaskehalsproblem.

Et af de områder, der i redegørelsen specielt nævnes at have et flaskehalsproblem, er jern og metal. Her er situationen på de tekniske skoler den, at der er over 1.000 flere tilmeldinger, end der var i 1985. Der mangler i alt 1.700 pladser. En af grundene til, at der mangler mange pladser specielt inden for jern og metal, er i øvrigt, at mange piger har søgt jern og metal; hvor tallet kun var 5 pct. i 1985, er det fordoblet i 1986.

Et af de konkrete mål ifølge redegørelsen er at få piger over i traditionelle mandefag. Men hvad nytter det, når der ikke er plads?

Vi har i SF noteret os i den forbindelse, at undervisningsministeren har været ude med en garanti. Hvis løftet om, at ingen, der søger, vil blive afvist, skal holdes – og det er vel sådan set meningen med løfter – vil der blive travlt rundt omkring. Der skal bygges til på nogle tekniske skoler, der skal købes udstyr ind, der skal købes maskiner osv. Det er klart, at vi fra SFs side vil holde meget nøje øje med området her og se, om undervisningsministeren nu også holder sine løfter, for ellers bliver konsekvensen afvisninger i et omfang, vi hidtil aldrig har set.

Det tredje paradoks, jeg vil drage frem, er, at med mellemrum kommer dette med paradoksproblemer eller flaskehalsproblemer fra arbejdsgiverne. Jeg synes, et stort paradoks i den forbindelse er, at kun 20 pct. af DAs medlemsvirksomheder finder det umagen værd at henvende sig til AF, når de mangler arbejdskraft. Hvorfor har arbejdsgiverne, som fru Jytte Andersen var inde på, egentlig ikke anmeldelsespligt? Jeg hørte fru Elsebeth Kock-Petersen forklare det med, at man ikke kunne lide tvang og sådan noget, men når man tænker på arbejdsmarkedsområdet som sådan, når det gælder lønmodtagere og lønmodtagerorganisationer, er man da ikke så bange for at bruge tvang. Hvad er det for en særret, der gør, at virksomheder på den ene side kan sige: vi mangler arbejdskraft, men